

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

EMLÉKKÖNYV

a Jaszna Poljana-i remetéről

Tolsztoj-album jelent meg — Vallomások négy világrészről

E. K. Székely,
(Hely)

1962. június 16.
(Idő)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

OSZTÁLYOZÁS

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

4
024. 1111A

(439 Bp)

"1962"

központ

A Szabó Ervin Könyvtár központjából ezekben a napokban selyembe kötött, bibliofil szépségű könyvet adnak postára, indítanak útra a világ négy tája felé. Elkészült a *Tolsztoj Emlékkönyve*, amelynek szerkesztője, *Tóbiás Áron*, a mai világirodalom legjelentősebb íróitól kért választ a kérdésre: mit jelentett és jelent számukra Tolsztoj életműve. Nem sorolhatjuk fel mindazoknak nevét, akik e megkeresésre válaszoltak. Hiszen a tartalomjegyzékben csaknem három oldalon át sorakoznak egymás alá a világszerte ismert írók, tudósok nevei. Tolsztoj a legkülönbözőbb népek íróinak egyetemes élmeénye, példakép az alkotásért és az emberiség boldogságáért, békéjéért vívott küzdelmükben. Ez a meggyőződés sugárzik *Albert Schweitzer, Erskine Caldwell, Upton Sinclair, William Saroyan, John Dos Passos, Jean Anouilh, Jean Cocteau, Francois Mauriac, Eugene Ionesco, Jean Giono, Jules Romains, Jean Schlumberger, Kuo Mo Zso, Bertrand Russell, C. P. Snow, Aldous Huxley, W. S. Maugham, H. E. Bates, Arnold Zweig, Alberto Moravia, Konsztantyin Fegyin, Mihail Solohov, Konsztantyin Szimov, Ho Si Minh* és annyi más jeles író válaszából.

Tolsztoj interjú

Az Emlékkönyv érdekes fejezetei ismertetik Tolsztoj magyarországi hatását, kapcsolatát magyar utazókkal és írókkal.

Tolsztoj Jaszna Poljana-i házába a századforduló táján a világ minden részéből elzarándokoltak hívei; a vendégek között magyarok is voltak. *Makoviczky Dusán* (Tolsztoj magyarországi származású, rózsahegy-i születésű orvosa és bizalmasa) segítségével a magyar utasok közül néhány a nagy író asztalához is meghívást kapott. Ilyen élményéről számolhatott be a *Huszadik Században* megjelent cikkében *dr. Waldhauser István* budapesti büntetőjogász és *Serényi Gusztáv*, budapesti napilapok tudósítója. A legérdekesebb magyar látogató *Pásztor Árpád* volt, *Az Est* munkatársa, aki 1910 nyarán — Oroszország—Japán—Észak-Amerika—Nyugat-Európa útvonalon — Föld körüli utazásra indult. Ő is elment *Jaszna Poljanába*. 1910. augusztus 22-én érkezett oda. Ő volt az utolsó ujságíró, akinek Tolsztoj interjút adott. *Pásztor Árpád szenzációs riportját* csaknem valamennyi világlap közölte.

Ady Tolsztoj könyvtárában

Makoviczky Dusán, aki középiskoláit Sopronban és Nagykovácsán végezte, sok feljegyzést készített a Tolsztoj mellett töltött években. Megtudjuk ezekből, hogy a Jasz-

naja Poljana-i kastély könyvtárában magyar könyvek is voltak. Tolsztoj könyveinek első sorában állott *Ady Endre* egyik verseskötete, s ott voltak összegyűjtve a Magyarországon megjelent hírlapi cikkek, amelyek Tolsztojt érintették. *Lev Nyikolajevics* nem tudott magyarul, *Mindennapra* című könyvsorozatának ötödik kötetében, a negyvenhatodik oldalon mégis *Tömörkény Istvánt* idézi. De írt Tolsztoj egy *Novák István* nevű temesvári asztalossegédéről is, s az 1895-i szegedi ezred tartalékosairól, akik bűnnek minősítették a háborúra uszító, népellenes parancsokat. Ezekre a magyar hírlapi és irodalmi dokumentumokra *Makoviczky* hívta fel Tolsztoj figyelmét.

Dokumentumok

Az *Emlékkönyv*, Tolsztoj magyarországi hatásának múltbeli dokumentumai után,

Az *élő Tolsztoj* című fejezetben, élő magyar írók és művészek vallomásait közli. Szerepel a kötetben *Tolsztoj* életének adattára, *Tolsztoj* magyar nyelvű kiadásainak bibliográfiája, a *Tolsztoj a magyar munkásszínpadokon* és a *Tolsztoj és a film* című tanulmány, *Tolsztoj-filmográfia* és a magyar *Tolsztoj-dokumentumok* lelőhelyének jegyzéke. A gazdag illusztrációs anyagból kiemelkednek a Magyarországon eddig ismeretlen — a moszkvai Tolsztoj-archívumtól kapott — eredeti fotók és a hazai Tolsztoj-kiadások legszebb illusztrációinak nyomatai. Közli az Emlékkönyv néhány külföldi író — *Schweitzer, Saroyan, Anouilh, Giono, Mauriac, Maurois, Sean O'Casey, Robert Graves, Maugham, Russell* és *Werner Heisenberg* válaszlevelének reprodukcióját is.

d.